

Геройын тукумунго: (шола гыч пурлашкы) уныкаже Валерий Юрьевич, шешкыже Галина Никифоровна, эргыже Юрий Васильевич, Валерий Юрьевичын пелашыже Эльвира Владимировна.

1943 ий 28 август... Смоленский областысе Духовщинский районны Жуково ялже воктене 229-ше күкшака верч тале кредалмаш каен. Немыч оккупант-влак, чакнаш тўналшашыштым шижын, руш мландеш пудийла пызненят, совет салтак-влаклан ончыко тарванашат эрыкым пуэн огытыл.

Тиде атакыште Морко районсо Изн Корамас ялын эргыжат - Соловьев Василий Иванович - лийын да курымашлык историеш кодын.

Ты кечын Смоленский областысе Духовщинский районны Жуково ялже воктене тале кредалмаш кайыме годым 31-ше стрелковый полкын 2-шо батальонжылан задача шыдалтын: 229,9-ше күкшакам налаш. Младший лейтенант Чегаркинын вуйлатыме взводшо, кушто Соловьев йолташат лийын, тушманын тракийже деке миен шумекше, кок велымсе фланг гыч трукышто перыше пулемет тул йымак логалын да лап возын.

Гвардеец Соловьев атакыш тарваныше группылан корным почаш

65 ИЙ ГЫЧ ГЕРОЙ ДЕК УНАЛА...

Герой лўм дене палемдалтын (колымекше). А жап эрта. Геройна-влакат эркын-эркын курымашлыкыш каят. Но ме, нунын икшывышт, уныкашт-влак, нуным мондышаш огынал. Соловьев Василий Ивановичын подвигшылан 65 ий темын.

Геройын ешыже мўндыр Смоленский областысе Духовщинский район вуйлатыше-влак деч ўжмашым налын. Тидлан амалжат лийын: Василий Соловьевын подвигшылан 65 ий темме лўмеш тудын колымо вереш чапкўм шогалтат.

Обелиск почмашке Морко гыч делегаций миен. Нунын коклаште Геройын уныка шешкыже Э.В.Соловьева, Морко муниципальный район администраций вуйлатышын алмаштышыже Е.К.Тайгильдин, Арын кыдалаш школ директор Е.И.Семенов лийыныт. Духовщина кундемш миен коштмо нерген пойн видеоматериалым конденят.

Смоленский областысе Духовщина ола райцентран шотлалтеш. Уманте тиде одалан 230 ий темын. Тыште экспонатлан пойн музей удо. Музейшты крепостной пырляж семын макетым мн-

пырля ойгана. Смоленский военный академияын курсантше-влак почетан караулыш шогалыныт. Погынышо-влакым Духовщина район вуйлатышын алмаштышыже А.К.Русаков В.И.Соловьевын наградной кагазше дене палдарен.

Вара мутым Смоленский областной Думын депутатше Л.В.Платоновлан пуэныт. Тудын ойжо почеш, Духовщина районышто чылаже Совет Ушем Герой-влаклан 5 чапкўм шындыме, а 6-шо памятник мемнан землякна В.И.Соловьевлан почылтеш. Л.В.Платоновын мутшо почеш, гранит обелиским Геройлан шогалтымаш - тиде мемнан гражданский долгиам шуктымаш. "Кō элан арален коден, ме нуным палышаш да шарнышаш улына. Тек Геройын родо-тукумжо чапкў деке толеш, тудым порын шарналта. Вет

тиде кўлешан пашам шуаш тўналме нерген каласым.

Блокадный Ленинградым аралыше фронтовик Василий Павлович Васильев мемнан землякна нерген моткоч порын ойлыш:

- Василий Соловьев Марий Республикеш шочын, руш да моло калыкын шочшышт дене пырля ик ешысе изак-шолякна ваш келшен, фронтын неле корнылажым эртен. Онжо дене амбразурым петырен, тушманым чактарен. Лач тўшкавий дене ме тыныслыкым арален коден кертына".

Морко кундемсе делегаций лўм дене район администраций вуйлатышын алмаштышыже Е.К.Тайгильдин мутым ойлен. Тудо Смоленский областной, Духовщинский район администраций-влаклан мемнан Герой-землякнам шарнымылан да, пагален, гранит чапкўм почмылан тауштен. Морко калык деч шокшо саламым ойлен, да самырык тукум Геройлан вуйым сава, манын. Чапкўм Свято-Духовской храмын настоятельже отец Олег освятитлен.

Торжественный митинг Смоленский военный академияын духовой оркестрже дене шоктыммо Россий гимн дене петырналте. Чагым кырыме йўкеш гранит обелиск йыр пеледыш аршаш-влакым пыштышт.

А вес пйлан Арын школышто туземше-влакым Смоленск мландыш В.И.Соловьевын подвигым ыштым

В.И.Соловьевын подвигын мемнан шогалтышышты - обелискын асманьышты.

Гвардеец Соловьев атакыш тарваныше группылан корным почаш шонен пыштен. Йолташыже-влакын авыртыш тул полшымо дене Соловьев тушман траншей дек миен шуын, тушко тӧрштен пурен да кӱчык жапыште кок пулеметым расчештыге пытарен. Огневой точка-влакым пытарымек, младший лейтенант Чегаркинын вуйлатыме боец-влакын группа атакыш кыненын, но кенета Соловьев деч тораптак огыл дзот гыч немыч пулеметчик тулым почын, атакыш нӧлтшӧ-влак угыч мланде пелен пызненит.

Йолташыже-влакылан корным почшаш верч Соловьев, ӧрдыж гычрак нушкын миен, дзот дек тӧрштен да шке каше дене амбразурым петырен. Пулемет черет гвардеецын шӱмжым шӱтен, но амбразура петырналтын. Соловьев йолташын группыжо тушман траншейыш керылт пурен, да шындыме задача шукталтын ..

Геройлыкым да лӱддымылыкым ончыктымывлан гвардий красноармеец Соловьев кӱкшӧ правительственный награда - Совет Ушем

зейыште крепостной пырдыж семын макетым ыштыме. Тышан Совет Ушем Герой-влакын фотографийыштым верандыме. Нунын коклаште - Василий Иванович Соловьев.

1941 ий 15 июль гыч 1943 ий 19 сентябрь марте Духовщина район немецко-фашистский оккупацийыште лийын. Тиде районым немыч-влак деч утарымаште 16 ег Совет Ушем Герой лӱмым сулен налын, 3 боец Александр Матросов семын подвигым ыштен.

28 августышто Смоленск кундемыш миен шушо Морко район делегацийым Духовщина район вуйлатыше Ю.А.Соловьев да тудын алмаштышыже А.К.Русаков шоқшын вашлийыныт. 11 шагатлан Жуково ял воктенысе кӱкшакаште, Соловьев Василий Ивановичын подвигым ыштыме верыште, 100 утла ег погынен. Йырым-йыр ош куэ-влак курыканрак чонгата-шамычым авыренит, парчапт мландыш шумеш кержалтын. Ӱлык кержалтше пыл да шӱлыкан игече торжественный митингыш погынышо-влак дене

Морко делегацияш — муштыр Смоленск мландышыште.

Соловьев Василий Иванович шке онжо дене Родным саклен". - палемдыш тудо.

Чыла погынышо-влакылан вуйым савен, шем гранитан обелиск ӱмбач чаршашовычым Василий Иванович Соловьевын уныка шешкыже Э.В.Соловьева корандыш. Кумыл тодылалтын, вара тудо Почетан караул воктек шогале.

Умбакыже митингым Духовщина район вуйлатыше Ю.А.Соловьев шуйыш: "Соловьев Василий Иванович - тыглай салтак, тудат шке ешыже нерген шонен, чын патриот лийын, шочмо мари́й калыкшым шке подвигше дене чапландарен коден, эрык да гуманизм верч илышыжым пуэн".

Третьяковский поселений вуйлатыше С.Н Иванова умбакыжат

лемше-влакым Смоленск мландыш В.И.Соловьевын подвигым ыштыме.

Чанкӱ воктене.

верыш мяш ӱжыныт. Тиде ӱжмашым налме.

Морко район администраций вел гыч тыгаяк полыш лиеш манын, ӱшанен кодына.

Елена СЕМЕНОВА.
Арын села.